Gemeente Borne

Raadsmemo

Nummer
26int02456

aan	Van	Opsteller	datum
Gemeenteraad Borne	College van B en W	A. Schopman	26 mei 2026

betreft
Procesmemo Prioritaire Agenda Jeugd

Portefeuillehouder
B. ter Braak

Argumentatie voor aanbieding memo aan de gemeenteraad:
Meenemen op proces ter voorbereiding op begrotingsbrief

Geachte raadsleden,

Met deze memo wordt u geïnformeerd over de achtergrond, doelstellingen en het proces rondom de Prioritaire Agenda Jeugd binnen SamenTwente.

Binnen Twente werken gemeenten al geruime tijd samen aan de organisatie van specialistische jeugdzorg. De Prioritaire Agenda Jeugd is een volgende stap in deze samenwerking, gericht op het versterken van de beschikbaarheid, kwaliteit en samenhang van zorg voor kwetsbare jongeren. De afgelopen periode is de agenda bestuurlijk en ambtelijk verder uitgewerkt. Daarbij is onder meer gekeken naar de inrichting, governance, financiering en positionering van de verschillende onderdelen.

De Prioritaire Agenda Jeugd staat niet op zichzelf. Landelijk zijn met de Hervormingsagenda Jeugd bindende afspraken gemaakt tussen Rijk en gemeenten (VNG) over het verbeteren van de jeugdzorg. Deze afspraken worden naar verwachting in wetgeving verankerd. Onderdeel hiervan is dat gemeenten verplicht worden om delen van de specialistische jeugdzorg regionaal te organiseren (Wet verbetering beschikbaarheid jeugdzorg). Dit betekent dat samenwerking op regionaal niveau geen vrijblijvende keuze is, maar een noodzakelijke ontwikkeling. De Prioritaire Agenda Jeugd geeft in Twente invulling aan deze landelijke opgaven.

Met deze memo wordt u geïnformeerd over:
- De aanleiding;
- De doelen;
- Het proces;
- De financiële en bestuurlijke aandachtspunten;
- De vervolgstappen.

Separate besluitvorming over inhoud en financiën volgt op een later moment.

Waarom zijn we gestart met de Prioritaire Agenda Jeugd?
Gemeenten staan binnen de jeugdzorg voor een grote gezamenlijke opgave. Met name in de specialistische jeugdzorg zien we:

- Toenemende druk op beschikbaarheid;
- Wachttijden;
- Complexe casuïstiek;
- Stijgende kosten;
- Versnippering in organisatie en sturing.

Daarnaast is per 1 januari 2026 de Wet verbetering beschikbaarheid jeugdzorg (Wvbj) in werking getreden. Deze wet verplicht gemeenten om delen van de specialistische jeugdzorg regionaal te organiseren. Tegen deze achtergrond is de Prioritaire Agenda Jeugd (2026–2032) opgesteld.

Wat willen we met de Prioritaire Agenda bereiken?
Het college onderschrijft de inhoudelijke richting van de Prioritaire Agenda Jeugd. De agenda biedt een belangrijke basis om de regionale samenwerking te versterken en de zorg voor jongeren beter te organiseren.

De agenda richt zich onder andere op:

- Betere beschikbaarheid en toegankelijkheid van specialistische jeugdzorg;
- Het terugdringen van wachttijden;
- Versterking van regionale samenwerking en sturing;
- Een betere verbinding tussen lokale toegang en regionale voorzieningen;
- Meer stabiliteit voor aanbieders en professionals;
- Beter inzicht in gebruik, kosten en resultaten.

Concrete onderdelen zijn bijvoorbeeld:

- Een regionale monitor wachttijden (geeft inzicht in de duur van wachttijden per type zorg);
- Een beschikbaarheidswijzer (overzicht van beschikbare plaatsen in de regio);
- Een coördinatiepunt Wonen en Verblijf (centrale toewijzingen van woonplekken voor jeugdigen);
- Het Regionaal Expertteam (ondersteunt bij complexe casuïstiek).

Hoe is het proces verlopen?
In juli 2025 heeft het Algemeen Bestuur van SamenTwente opdracht gegeven om de agenda verder uit te werken. Deze is vervolgens besproken met Twentse gemeenten.

De gemeente Borne heeft daarbij nadrukkelijk aandacht gevraagd voor:

- De rol van gemeenteraden;
- De juridische positionering;
- Het onderscheid tussen bestaande en nieuwe taken;
- Governance en mandaat;
- En de financiële consequenties.

Dit heeft geleid tot intensief bestuurlijk en ambtelijk overleg over de verdere uitwerking.

Financiële en bestuurlijke afweging
De Hervormingsagenda Jeugd bevat bindende afspraken tussen Rijk en gemeenten over het verbeteren van de jeugdzorg. Deze afspraken worden naar verwachting in wetgeving verankerd en vragen zowel regionaal als lokaal om aanpassingen in organisatie en sturing.

De regionale uitwerking hiervan in Twente is vastgelegd in de Prioritaire Agenda Jeugd, aangevuld met het sturingsplan op bestaande regionale taken. Hiermee wordt beoogd het ambitieniveau te verhogen en daadwerkelijk de noodzakelijke resultaten te realiseren.

De Hervormingsagenda Jeugd vraagt gemeenten om sterker in te zetten op preventie en het versterken van de sociale basis (‘de beweging naar de voorkant’). Het college onderschrijft het belang van deze beweging. Tegelijkertijd vraagt de Prioritaire Agenda Jeugd om (mogelijk) structurele inzet van middelen in regionaal verband. Dit raakt direct aan de financiële ruimte die gemeenten lokaal beschikbaar hebben.

Het college vindt het daarom belangrijk om hierin een zorgvuldige afweging te maken. Daarbij staat centraal:
- Welke opgaven echt vragen om regionale organisatie;
- Welke inzet lokaal effectiever is;
- En hoe middelen zo doelmatig mogelijk worden ingezet.

Voordat middelen structureel regionaal worden belegd, moet naar het oordeel van het college voldoende duidelijk zijn dat:
- De voorgestelde aanpak doelmatig en effectief is;
- De governance passend en zorgvuldig is ingericht;
- Regionale samenwerking aantoonbare meerwaarde heeft;
- En de inzet bijdraag aan betere resultaten voor jongeren.

Het college ondersteunt de inhoudelijke richting van de agenda, maar heeft nog niet ingestemd met het voorstel om incidenteel middelen beschikbaar te stellen voor 2027. Het college acht het van belang dat eerst verdere uitwerking en onderbouwing plaatsvindt, voordat ook voor de incidentele financiering een besluit wordt genomen.

Rol van de gemeenteraad
De Prioritaire Agenda raakt aan:
- Regionale samenwerking;
- Mogelijke uitbreiding van taken;
- Financiële bijdragen;
- En de governance binnen SamenTwente.

Daarmee raakt dit onderwerp direct aan de kaderstellende rol van uw raad. Ook de Rekenkamer benadrukt het belang van tijdige betrokkenheid van gemeenteraden bij regionale samenwerking. De gemeente Borne heeft hier gedurende het proces nadrukkelijk aandacht voor gevraagd.

Huidige stand van zaken
Voor 2027 ligt er een voorstel om incidenteel middelen beschikbaar te stellen voor verdere uitvoering en uitwerking van de agenda. Voor structurele voortzetting vanaf 2028 is nadere uitwerking nodig.

Uit de meest recente evaluaties blijkt dat:
- Aanvullende governance-afspraken nodig zijn;
- Verdere besluitvorming noodzakelijk is;
- Er mogelijk een wijziging van de gemeenschappelijke regeling nodig is.

Dit onderstreept dat zorgvuldige besluitvorming noodzakelijk blijft.

Vervolg
In september 2026 vindt verdere bestuurlijke besluitvorming plaats binnen SamenTwente.

De uitkomsten hiervan worden betrokken bij de voorbereiding en behandeling van de begroting van SamenTwente.

Concreet betekent dit dat de gemeenteraad:

- bij de begrotingsbehandeling een zienswijze kan indienen op de voorgestelde (incidentele) middelen voor 2027;
- bij verdere uitwerking betrokken wordt bij eventuele besluitvorming over structurele financiering vanaf 2028.

Afhankelijk van de mate van uitwerking kan dit leiden tot:

- een voorstel om incidentele middelen beschikbaar te stellen voor 2027;
- en op een later moment besluitvorming over structurele borging.

De raad wordt hierover tijdig en via separate voorstellen geïnformeerd.